

บทที่ 5

สรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อ ความสำเร็จของระบบ ประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Action) เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง หรือ เปลี่ยนแปลงกระบวนการต่างๆ เพื่อให้การประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวัฒนธรรมของคนไทยในการจัดซื้อจัดจ้าง และเพื่อสนับสนุนนโยบาย ของรัฐบาลในเรื่องของการประหยัดงบประมาณ ความสะดวก รวดเร็ว การลดข้อผิดพลาดการล้มประมูล และปัญหาการคอร์รัปชัน

5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ถึงปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ ที่แตกต่างกันมีผลต่อ ความสัมพันธ์กับ ความสำเร็จใน การใช้ ระบบ ประมูลทาง อิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction)
2. เพื่อศึกษาปัจจัย ด้านการทำงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ ระบบจัดซื้อจัดจ้างทาง อิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีการประมูลด้วยระบบ e-Auction
3. เพื่อศึกษาปัจจัย ด้านความพร้อมการทำงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ ระบบประมูล จัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction)
4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความเข้าใจเกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งผล ต่อความสำเร็จของระบบจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีการประมูลด้วยระบบ e-Auction
5. เพื่อศึกษาความสำเร็จของระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

5.2 สมมติฐานการวิจัย

กรอบการวิจัยข้างต้น สามารถนำมากำหนดสมมติฐานในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อ ความสำเร็จของกระบวนการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการใช้ ระบบประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. ปัจจัยด้านการทำงานที่แตกต่างกันมี ความสัมพันธ์กับ ความสำเร็จในระ บบจัดซื้อจ้าง ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3. ปัจจัยด้านความพร้อมของหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับปัจจัยความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4. ปัจจัย ด้าน ความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการใช้ระบบประมวล จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5.3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหาร และข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีจำนวน 100 คนโดยผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้เกี่ยวข้องกับงานพัสดุ จำนวน 30 คนที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุ การสุ่มตัวอย่างกลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาโดยวิธีแบบสุ่มแบบเจาะจง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิเป็นการเก็บข้อมูลเอกสาร ระเบียบ หลักเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการวิเคราะห์

2. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth Interview) กับข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.เกษตร) พร้อมแบบสอบถามพร้อมให้ข้อเสนอแนะอื่นๆให้กับผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งการให้คะแนนและการตรวจสอบแบบสอบถามสามารถที่จะอธิบายดังต่อไปนี้ คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ผู้วิจัยใช้คำถามแบบเลือกตอบและเติมคำ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการทำงาน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความพร้อมของหน่วยงาน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคือ SPSS 11.5 และแนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยการศึกษาประเด็นคำถามจากวัตถุประสงค์การศึกษาและแนว คิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาขอ งคำถาม

นอกจากนี้การทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างของ 2 ตัวแปรที่เป็นอิสระกันโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

5.4 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบประมวลผลด้วยวิธีการทาง โดยมี ผู้ตอบแบบ สอบถาม ทั้งหมด 30 คน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 30 คนเป็นข้าราชการประจำของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ใช้ระบบประมวลผลซื้อจัดจ้าง หรือเคย ประมวล จัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ประจำปีงบประมาณ 2552 - 2553 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

เพศ

ข้าราชการที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 และเพศชาย มีจำนวน 8 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 26.7 ตามลำดับ

อายุ

ข้าราชการที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาคืออายุในช่วง 21 – 30 ปี มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 อายุในช่วง 41 – 50 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 อายุในช่วง 51-60 มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา

ข้าราชการที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาเป็นการศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ตามลำดับ

ตำแหน่ง

ข้าราชการที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ข้าราชการระดับปฏิบัติการ มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือข้าราชการระดับวิชาการ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 โดยที่ข้าราชการระดับอำนวยการและระดับบริหาร มีจำนวนระดับละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

ประสบการณ์

ข้าราชการที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์รับราชการน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมาคือข้าราชการที่มีประสบการณ์อยู่ในช่วง 5-15 ปี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ข้าราชการที่มีประสบการณ์อยู่ในช่วง 30 ปีขึ้นไป มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และข้าราชการที่มีประสบการณ์อยู่ในช่วง 16-30 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

2.การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยการทำงาน

ความคิดเห็นต่อการรับทราบข่าวสาร e-Auction จากแหล่งข้อมูลพบว่าในภาพรวมของการรับรู้ข่าวสาร ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 หากพิจารณาลงรายละเอียด ของแหล่งข้อมูลข่าวสารของงานประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์จะเห็นได้ว่าแหล่งข้อมูลที่ทำให้ทราบข่าวงานประมูลมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ อยู่ที่ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.27 และน้อยที่สุดคือเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.57

3.การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยความพร้อมของการทำงาน

ความคิดเห็นต่อ ความพร้อมการทำงานของหน่วยงานกับระบบ e-Auction พบว่าในภาพรวมของความพร้อมการทำงานของหน่วยงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.92 หากพิจารณาลงรายละเอียดในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมการทำงาน จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่พร้อมที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.50 และน้อยที่สุดคือความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการเข้าอบรมเกี่ยวกับระบบ e-Auction อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.30

4.การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การประมูล

ความคิดเห็นต่อ ความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การประมูลจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) พบว่าในภาพรวมของความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 หากพิจารณาลงรายละเอียดในด้าน ความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การประมูลมากที่สุดคือ ระบบ e-Auctionเพิ่มขึ้นตอนในการจัดซื้อมากขึ้น (แ่งลบ) กับระบบ e-Auction มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน (แ่งบวก) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 และ น้อย ที่สุดคือ e-Auction ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานทำให้มีข้อผิดพลาดเสมอ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.20

5.การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและอุปสรรคอื่น ๆ ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะและอุปสรรคอื่น ๆ ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพบว่าจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

5.1 ควรลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินงานของการประมูลจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ซ้ำซ้อนเกินไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและความสะดวก

5.2 ควรเพิ่มการฝึกอบรมให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนและวิธีการทำงานของระบบ e-Auction พร้อมทั้งมุ่งเน้นในการสร้างความเข้าใจต่ออำนาจหน้าที่ของส่วนราชการที่มีต่อการประมูลด้วยระบบ e-Auction ให้มีความชัดเจนซึ่งส่งผลต่อความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ถูกต้องเพื่อสอดคล้องกับระเบียบข้อบังคับของกรมบัญชีกลาง

5.3 ข้าราชการยังไม่มั่นใจในระบบ e-Auction เกี่ยวกับความโปร่งใสและยังไม่สามารถป้องกันการทุจริตและการฮั้วได้ จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของข้าราชการยังไม่มั่นใจในขั้นตอนการดำเนินการของระบบที่อาจเอื้อต่อการทุจริตได้ง่าย เช่น มีการสมยอมราคา, มีการลิด Spec ของสินค้าและบริการ เป็นต้น

5.4 สินค้าหน่วยงานยังได้ตามที่ต้องการ เนื่องจากงบประมาณที่มี อยู่จำกัดทำให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพในระดับหนึ่งเท่านั้น

6.การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ ที่แตกต่างกันมีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แตกต่างกัน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

เพศ พบว่าความแตกต่างของเพศต่อ ความสำเร็จของ การใช้ระบบ ประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อายุ พบว่าความแตกต่างของ อายุต่อความสำเร็จของ การใช้ระบบ ประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การศึกษา พบว่าความแตกต่างของ การศึกษาต่อความสำเร็จของ การใช้ระบบประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตำแหน่ง พบว่า ความแตกต่างของ ตำแหน่ง ต่อความสำเร็จของ การใช้ระบบประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ประสบการณ์ พบว่าความแตกต่างของประสบการณ์ต่อความสำเร็จของ การใช้ระบบประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการทำงานที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในระบบจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยด้านการทำงานมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการใช้ระบบประมูลจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านความพร้อมของหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยด้านความพร้อมของหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับปัจจัยความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 4 ปัจจัย ด้าน ความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับ ความสำเร็จใน การใช้ ระบบ ประมูล จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างที่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5.5 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อ ความสำเร็จในระบบประมูล จัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. ข้อมูลด้านการทำงาน ของหน่วยงาน พบว่าการรับรู้ข่าวสารงานประมูลจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) สามารถทำให้งานดังกล่าวประสบความสำเร็จได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวความคิดและหลักทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสื่อสาร ของมานิตย์ (2543: 66-68) กล่าวว่าสื่อเป็นเครื่องมือ หรือช่องทางในการสื่อสารและทำหน้าที่เป็นตัวกลางเพื่อนำ ข้อมูลจากรัฐไปสู่ประชาชน อาจปรากฏในรูปแบบของวงสนทนา สماعคมต่างๆพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์

สื่อมวลชน ทั้งสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สื่อมีอิทธิพลอย่างมากในการสื่อสารเพราะสื่อสามารถสร้างเครือข่ายและโน้มน้าวจิตใจผู้รับสารได้

2. ข้อมูลด้านความพร้อมของการทำงานและความรู้เกี่ยวกับระบบ

2.1 บุคลากร ต้องมีการเรียนรู้ระบบอยู่ตลอด ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดและหลักทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ ประภาเพ็ญ (2526: 15-19) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถและทักษะทางสติปัญญา การใช้วิจารณญาณเพื่อประกอบการตัดสินใจว่าการเรียนรู้ของมนุษย์จะเริ่มต้นจากการเรียนรู้ระดับง่าย ๆ และเพิ่มการใช้ความคิด และพัฒนาสติปัญญามากขึ้นเรื่อย ๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากปัจจัยภายนอก เช่น ผู้บริหาร, หน่วยงาน และงบประมาณ เป็นต้น.

2.2 เทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างต้องการอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์วัลย์ สัตยรักษ์วิทย์ และคณะ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรในประเทศไทยกล่าวถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นระบบงานคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศขององค์กรส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรในประเทศไทย ว่าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์การสื่อสารข้อมูลบุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถ การปฏิบัติงาน (สมบูรณ์วัลย์ สัตยรักษ์วิทย์ และคณะ 2540)

3. ปัญหาและอุปสรรคของการใช้ระบบพบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุประสบปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการ ประมูล จัดซื้อจัดจ้าง ด้วยวิธีการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ หลักเกณฑ์แนวทางขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติตามระบบจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์พอสมควร และหากไม่ได้รับการปรับปรุงหรือแก้ไขอาจส่งผลให้การปฏิบัติงานต้องล่าช้าหรือไม่เป็นไปตามแผนดำเนินงานได้ โดยปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ความพร้อมของหน่วยงานด้านระบบสารสนเทศ ซึ่งควรนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินการ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาล ดังนี้

3.1 กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ควรพิจารณาทบทวนหลักเกณฑ์เรื่องวงเงินงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติที่ส่วนราชการทั่วประเทศ จะสามารถถือปฏิบัติได้ภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกันอย่างทั่วถึง

3.2 กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับระบบจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ ควรเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ของกรมบัญชีกลาง

เพื่อการถ่ายทอดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานตามระบบจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศให้แก่เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

3.3 กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ควรพิจารณา ทบทวน และศึกษาประเด็น ปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทของการจัดซื้อจัดจ้าง กับหลักเกณฑ์การซื้อและการจ้าง ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี โดยอาจจะพิจารณาร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข กำหนดแนวทางปฏิบัติให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

3.4 ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ เพื่อเพิ่ม ศักยภาพและสมรรถนะด้านระบบสารสนเทศให้กับหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะหน่วยงานในส่วน ภูมิภาค ให้สามารถรองรับระบบจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

3.5 ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานต่างๆ ควรสนับสนุนให้มีการนำระบบสารสนเทศ มาใช้ในการปฏิบัติงาน พร้อมกับเร่งพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะด้านคอมพิวเตอร์ให้แก่ บุคลากรและเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงาน ด้วยการจัดฝึกอบรมทั้งเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติการ อย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานบนพื้นฐานของระบบสารสนเทศให้กับ บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานให้สามารถปฏิบัติงานตามระบบจัดซื้อจัดจ้างทาง อิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.6 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ มีความครอบคลุมถึงการ จัดซื้อจัดจ้างพัสดุทุกรายการตามที่ปรากฏในเอกสารงบประมาณ โดยยกเว้นแต่เฉพาะการจ้างที่ บริการที่ไม่ต้องอาศัยหลักเกณฑ์นี้ ดังนั้น การนำระเบียบหรือหลักเกณฑ์เพียงฉบับเดียวมาบังคับ ใช้กับรายการพัสดุทุกรายการโดยให้มีการเสนอราคาได้หลายครั้ง และอาศัยราคาต่ำสุดเป็นเกณฑ์ ในการพิจารณาเลือกซื้อ ทำให้เกิดการทับถมด้านราคา (Dump) ในการ เสนอราคาของผู้เข้าเสนอ ราคา เพื่อให้ได้เป็นผู้ชนะในการแข่งขันประมูล ซึ่งจากสาเหตุดังกล่าวเป็นผลให้หน่วยงานที่จัดหา พสดุส่วนใหญ่มักได้พัสดุหรือสินค้าและบริการที่ไม่มีคุณภาพ หรือมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน เท่าที่ควร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรพิจารณาและศึกษาความเป็นไปได้ในการแบ่งแยก กฎระเบียบ หรือหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างควรรนำหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงคุณภาพ และการดูแลรักษาเป็นสำคัญมาใช้ โดยไม่ต้องถือราคาต่ำสุดในการเสนอซื้อหรือจ้างเสมอไป

2. กรมบัญชีกลางควรเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่โดยการจัดอบรมเชิงวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งต้องเร่งสร้างมาตรฐานในการให้คำแนะนำ ตอบข้อหารือ หรือเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ ที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำข้อวินิจฉัยที่ได้รับจากการหารือไปเป็นแนวทางปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังควรจัดให้มีการฝึกอบรมเชิง วิชาการและเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างทั่วถึงด้วย ซึ่งจะเป็นอีก ทางหนึ่งที่สามารถช่วยลดระดับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ และจะส่งผลทำให้การใช้จ่ายงบประมาณในภาพรวมของประเทศสามารถดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งถือเป็นการกระตุ้นให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามนโยบายรัฐบาล

3. กรมบัญชีกลางควรแก้ไขระเบียบข้อบังคับและลดขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ง่ายต่อ การทำงาน ไม่ซ้ำซ้อน ง่ายต่อการเข้าใจ

4. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการประมูลที่เหมาะสมกับประเภทสินค้าและบริการที่หน่วยงาน ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ควรทำการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกระทรวงและหน่วยงานราชการเพื่อทำให้ ทราบถึง ปัญหาและอุปสรรคของการใช้ระบบประมูลจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในประเทศ ไทย ตลอดจนหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา ระเบียบข้อบังคับ พร้อมกับพัฒนาระบบให้ เหมาะสมกับหน่วยงานของประเทศ

6. ควรนำกรณีศึกษาปัญหาของการประมูลมาใช้ในงานวิจัยในครั้งต่อไป พร้อมกับแนว ทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม